

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: D. A.
nar. X
trvale bytem X

zastoupen: L. N.
X
bytem X

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 2. 2020, č. j. X

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně brojil žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 2. 2020, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 11. 2019, č. j. X (dále jen prvostupňové rozhodnutí), jímž byla zamítnuta žádost o přiznání invalidního důchodu.
2. Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek o invaliditě Okresní správy sociálního zabezpečení v Jihlavě (dále jen OSSZ Jihlava) ze dne 11. 11. 2019, podle něhož žalobce nebyl uznán invalidní, neboť pokles jeho pracovní schopnosti činil pouze 10 %.

II. Napadené rozhodnutí

3. Žalovaná vycházela v napadeném rozhodnutí z následující charakteristiky zdravotního stavu žalobce. Byly u něho prokázány následující zdravotní postižení: somatoformní porucha nediferencovaná, stav po meningootitidě vlevo (2018), chronický tinnitus vlevo a vertebrogenní syndrom algický C-páteře.
4. V námitkovém řízení byl vypracován nový posudek o invaliditě lékařem žalované ze dne 19. 2. 2020. Podle tohoto posudku byl rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce podle lékařky žalované je zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položka 5b (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy, lehké postižení...) přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“).
5. V posudkovém hodnocení lékař žalované uvedl, že pokles pracovní schopnosti byl hodnocen v míře 20%, tedy na horní hranici zvolené položky. Ustanovení § 3 vyhl. č. 359/2009 Sb. však nebylo aplikováno. Žalobce byl posuzován jako student - vyučený elektrikář. Namítané zdravotní postižení sluchového ústrojí tinnitus auris I.sin (pískání v uchu vlevo), které vzniklo jako důsledek dysfunkce Eustachovy trubice, není důvodem poklesu pracovní schopnosti.
6. Dále posudek lékaře žalované uvádí, že tvrzené potíže se stabilitou (závratě, problémy s chůzí a omdlívání) nebyly zatím žádným odborným lékařem potvrzeny. Lékař žalované vyhodnotil jako dominantní somatoformní poruchu trvající již od 09/2018, a nikoliv ušní postižení (šelesty, tinnitus).
7. Jelikož nebyla v námitkovém řízení prokázána invalidita žalobce, byly námitky zamítnuty a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

III. Žaloba

8. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce především namítl, že posudkový lékař v námitkovém řízení nezkoumal podrobněji zdravotní stav žalobce, neboť nebyl posudkovému jednání přítomen a nebyl vyšetřen.

9. Dále posudkový lékař nezohlednil, že denní aktivity a spánek jsou u žalobce těžce omezeny, tudíž není schopen vykonávat pracovní činnosti, a to kvůli naprosto nedostatečnému spánku, vytrvalým závratím a nemožnosti spát v pravidelnou dobu.
10. Žalobce zdůraznil, že jeho zdravotní stav se zhoršil oproti stavu od února 2018 kvůli neadekvátní lékařské péči. Žalobce trpí v důsledku nepravidelného spánku (4 – 5x denně po 1 – 2 hodinách). Dále trpí autoimunitní poruchou štítné žlázy a nadledvinek, přičemž mimo to se objevilo podezření na Addisonovu chorobu (dokumentováno vyšetřením na alergologii). Žalobce odkázal zejm. na lékařskou zprávu MUDr. P. ze dne 25. 2. 2020 a zprávu z ORL v Jihlavě ze dne 16. 12. 2019, komunikaci e-mailem se žalovanou a zprávu z alergologie ze dne 12. 2. 2020.
11. O důvodech odmítání několikaměsíčního pobytu v psychiatrické léčebně byla žalovaná informována jak ústně, tak i písemně. Žalobce je přesvědčen o tom, že primární jsou potíže sluchového ústrojí (tinnitus), porucha Eustachovy trubice a autoimunitní porucha. Dále se obává, že v léčebnách dochází k týrání pacientů, s nímž má z minulosti zkušenost i jeho matka (obecná zmocněnkyně).
12. Žalobce dále podrobněji rozvedl, že má kvůli svým zdravotním postižením problémy se studiem, nemůže dojít do školy z parkoviště. Proto již není student (nezvládl dojíždění do školy).
13. Napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečného zjištění zdravotního stavu žalobce a bez přihlédnutí k jeho naprostému psychickému a fyzickému vyčerpání. Proto žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a uložení povinnosti žalované vyhovět žádosti o přiznání invalidního důchodu od února 2018.

IV. Vyjádření žalované

14. Ve svém vyjádření ze dne 5. 6. 2020 žalovaná shrnula právní úpravu posuzování invalidity a uvedla, že podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí byl posudek o invaliditě ze dne 19. 2. 2020, podle něhož žalobce nebyl uznán invalidním.
15. Rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla stanovena podle kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položka 5b (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy, lehké postižení...) přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. Žalovaná navrhla vypracování posudku Posudkové komise MPSV s tím, že za stávajícího prokázaného stavu věci navrhuje zamítnutí žaloby.

V. Průběh řízení před krajským soudem

16. Ze správního spisu žalované a spisu OSSZ Jihlava vyplývají následující skutečnosti. Žalobce byl poprvé posouzen na základě posudku OSSZ Jihlava ze dne 9. 5. 2019, kdy nebyl shledán invalidní. V předmětné věci jde o druhou žádost o přiznání invalidního důchodu ze dne 7. 10. 2019.
17. Ve zjišťovacím řízení byl vypracován posudek OSSZ Jihlava o invaliditě ze dne 11. 11. 2019, podle něhož byla kvalifikována rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého

zdravotního stavu podle kapitoly VIII., oddílu A, položky 10a přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., což je zdravotní postižení provázející ušní postižení (ušní šelesty, tinnitus) ve stabilizované formě neinterferující s pracovní činností.

18. Dále bylo vydáno ve věci prvostupňové rozhodnutí ze dne 25. 11. 2019, proti němuž žalobce podal námitky ze dne 15. 12. 2019. V námitkovém řízení bylo na základě posudku lékaře žalované ze dne 19. 2. 2020 konstatováno, že ušní tinnitus vlevo nebyl odbornými nálezy objektivizován.
19. Krajský soud nechal v soudním řízení vypracovat **posudek PK MPSV** ze dne 20. 8. 2020. Posudková komise byla složena z předsedy a odborného psychiatra. Žalobce byl jednání PK MPSV přítomen i se svou zástupkyní a byl přítomnými lékaři vyšetřen. Z vyšetření objektivně při jednání se podává, že žalobce byl lucidní, orientovaný, působil unaveně až ospale, emočně distancovaný, ladění lehce depresivní. Z jeho projevu plynul zájem o zdravotní stav, ale také fixace na matku, spíše astenická osobnost s hypochondrickými tendencemi. PK MPSV dále při posouzení zdravotního stavu vycházela ze zdravotnické dokumentace praktického lékaře, posudkového spisu OSSZ Jihlava a nálezů přiložených k žalobě.
20. V posudkové hodnocení PK MPSV uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je psychiatrické onemocnění - somatoformní porucha nediferencovaná, s podezřením na smíšenou anxiosně depresivní poruchu. Žalobce odmítá psychiatrické vyšetření či diagnózu. Provedená vyšetření od různých odborných lékařů opakovaně neprokazují patologii, která by vysvětlovala potíže žalobce (pískání v uších, závratě, poruchy spánku, dyspepsie...) ORL vyšetření vylučuje vestibulární syndrom, sluch je dle audiometrie v normě, tympanoreflexy jsou výbavné. PK MPSV dále poznamenala, že podezření na Addisonovu chorobu bylo vyloučeno.
21. Hodnocení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nikoliv pro somatické komplikace po ušním postižení v únoru 2018, ale s ohledem na prokázanou somatoformní poruchu trvající od 09/2018 – lehké postižení hodnocené podle kapitoly V., pol. 5b přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. s poklesem pracovní schopnosti 15-20 %. Pro navýšení podle § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb. nejsou důvody, neboť žalobce je vyučený středoškolač. Pokles pracovní schopnosti ke dni vydání napadeného rozhodnutí činil 20 %, což nedosahuje spodní hranice pro uznání invalidity.
22. Krajský soud nařídil ve věci **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 31. 8. 2021 za účasti žalobce, jeho zástupkyně a zástupkyně žalované, jakož i přítomné veřejnosti. Krajský soud označil předmět řízení a shrnul průběh námitkového řízení před žalovanou. Poté vyslechl procesní přednesy podání obou stran a shrnul obsah soudního a správního spisu žalované a OSSZ Jihlava. Žalobce a jeho zástupkyně blíže konkretizovali důvody, proč žalobce odmítá vyšetření svého zdravotního stavu v psychiatrické léčbě (tzn. dlouhodobou hospitalizaci). Dále krajský soud provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 20. 8. 2020, k němuž se žalobce vyjádřil tak, že nesouhlasí se stanovením rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

(somatoformní porucha) a také zdůraznil, že padání vlasů mu způsobuje autoimunitní porucha štítné žlázy a nadledvinek. Žalobce dále do spisu založil kopie e-mailové korespondence se žalovanou z období ledna – února 2020 a lékařskou zprávu z alergologie (MUDr. K.) ze dne 24. 8. 2021.

23. Vzhledem k tomu, že účastníci neměli další návrhy na dokazování, krajský soud je ukončil a po přednesení konečných návrhů ve věci přerušil jednání za účelem přípravy a vyhlášení rozsudku.

VI. Posouzení věci krajským soudem

24. Žaloba **není důvodná**.

25. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
26. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním

řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).

27. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitosti posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srv. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).
28. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav ve světle uplatněných žalobních námitek.
29. K tomu byl v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 20. 8. 2020, který krajský soud hodnotil ve světle poznatků plynoucích ze správního spisu. Podle názoru krajského soudu jde o posudek úplný, neboť je založen jak na zdravotnické dokumentaci praktického lékaře, posudkovém spisu, ale také osobním vyšetření žalobce při jednání komise. PK MPSV též měla k dispozici lékařské zprávy předložené v soudním řízení.
30. Co se týká přesvědčivosti závěrů PK MPSV, krajský soud především uvádí, že PK MPSV zasedala v řádném složení a posudkové závěry se opírají o dostatečně zdůvodněné a posudkové hodnocení. Předmětný posudek má tedy všechny potřebné formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb.
31. Stěžejní žalobní námitka se týká rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce, za kterou považuje žalobce následky po prodělané meningootitidě vlevo v roce 2018, především pak tinnitus v levém uchu a dysfunkci Eustachovy trubice. Krajský soud tomuto přesvědčení žalobce nepřítakal. Jak vyplývá z podrobného odůvodnění posudku PK MPSV, tinnitus není potvrzen audiometrií, přičemž ani ostatní poruchy žalobce nemají svou zjevnou příčinu v jeho zdravotních

postižených. Tyto závěry jsou ve shodě s posudkem lékaře žalované z námitkového řízení, kde rovněž nebyl tinnitus ani problémy po těžkém zánětu středního ucha prodělaném v roce 2018 hodnoceny jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce.

32. Krajský soud považuje určení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce za adekvátní a odpovídající pestrosti příznaků obtíží, pro něž není jiný medicínský korelát v anamnéze žalobce (srov. zejm. závěry neurologických vyšetření). Kromě toho krajský soud poukazuje na to, že tinnitus v levém uchu nebyl potvrzen objektivními vyšetřeními v takové intenzitě, aby způsoboval vyšší pokles pracovní schopnosti žalobce směrem k minimální hranici 35 %, od níž již je třeba považovat pojištěnce za invalidního. Naopak diagnostikovaná somatoformní porucha potvrzená nálezy MUDr. P. z období dubna až října roku 2020, které konstatují chronický charakter obtíží žalobce s podezřením na anxiosně depresivní poruchu, což potvrzuje i nález MUDr. S. ze dne 22. 10. 2018.
33. Závěry posudků z námitkového i soudního řízení jsou tedy opřeny o citované lékařské zprávy a jsou racionálně a logicky zdůvodněné. Proto je krajský soud považuje za přesvědčivý obraz posouzení pracovní schopnosti žalobce z hlediska požadovaného přiznání invalidního důchodu. Z uvedených důvodů vycházel krajský soud z posudku PK MPSV jako ze stěžejního důkazu v otázce invalidity žalobce a neprováděl ve věci další dokazování.
34. Krajský soud dále podotýká, že lidsky rozumí výhradám žalobce k doporučenému vyšetření v psychiatrické léčebně, které by přesněji odhalilo povahu jeho psychických obtíží, ale na druhé straně je potřeba zdůraznit, že pokud se žalobce takovému či jiným obdobným vyšetřením bude vyhýbat, nebude možné shromáždit dostatečné medicínské podklady pro zcela jasnou identifikaci příčiny jeho nepříznivého zdravotního stavu, zejm. poruchy spánku, závratě a omdlévání. Pokud nyní na základě provedených funkčních vyšetření byly tyto obtíže prozatím diagnostikovány jako somatoformní porucha, která žalobci způsobuje k datu vydání napadeného rozhodnutí pokles pracovní schopnosti v míře 20%, je velmi pravděpodobné, že po absolvování takových vyšetření by žalobce mohl být v závislosti na jejich výsledku hodnocen ve vyšší míře poklesu pracovní schopnosti.
35. Absenci těchto lékařských zpráv nelze přičítat na vrub úplnosti a přesvědčivosti posudkových závěrů, neboť účelem posuzování zdravotního stavu posudkovými lékaři LPS MPSV není nahrazovat výsledky funkčních odborných vyšetření. Posudek PK MPSV zvážil všechny tvrzené obtíže komplexně, nicméně při nedostatku podrobnějších objektivizujících lékařských zpráv nebylo možno dospět k jiným závěrům, než že některé z tvrzených obtíží zůstávají v rovině subjektivních potíží. Na tom nic nemění ani pozdější lékařská zpráva z alergologického vyšetření (MUDr. K.) ze dne 24. 8. 2021, která objektivně konstatuje pouze lehkou obstrukční ventilační poruchu. Korespondence matky žalobce s pracovníky žalované, která se týká mj. také důvodů, pro něž žalobce odmítá psychiatrické vyšetření formou delšího pozorování v léčebně, není podkladem, který by měl jakoukoliv vypovídací hodnotu ve sporné otázce invalidity žalobce, a proto jí krajský soud neprováděl dokazování.

36. Co se týká dalších zdravotních postižení žalobce, PK MPSV vycházela z toho, že podezření na Addisonovu poruchu se nepotvrdilo (závažné endokrinologické postižení způsobené poruchou nadledvinek). PK MPSV nezvýšila horní hranici zvolené položky s ohledem na to, že žalobce dosáhl středoškolského vzdělání. I kdyby však PK MPSV využila možnosti navýšit horní hranici zvolené položky o maximálně možných 10%, nemohlo by to vést k uznání invalidity žalobce, k níž je zapotřebí poklesu pracovní schopnosti alespoň o 35 %.
37. Při gradaci obtíží žalobce lze nepochybně zvážit podání nové žádosti o přiznání invalidního důchodu [§ 56 odst. 1 písm. b) ZDP], ovšem až po absolvování doporučených psychiatrických, spánkových a ORL vyšetření, která by přinesla nový podkladový materiál k posudkovému hodnocení pracovní schopnosti žalobce.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

38. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud shledal žalobu jako nedůvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
39. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok II. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. srpna 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.